

تعیین رابطه بین احساس تنهایی باوابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین

سهیلا برودده^۱، امیر محسن راهنجات^۲، مهدی ربیعی^۳، امیرسام کیانی مقدم^۴

۱- گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین، پیشوا، ایران. ۲- گروه روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران. نویسنده مسئول. ۳- گروه روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج). ۴- دانشکده پزشکی، کمیته پژوهش، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخچه مقاله دریافت: ۹۶/۷/۹ پذیرش: ۹۶/۱۰/۵</p> <p>کلید واژگان احساس تنهایی، وابستگی به اینترنت، تعارض زناشویی.</p> <p>نویسنده مسئول Email: arahnedjat@yahoo.com</p>	<p>مقدمه: احساس تنهایی بیانگر کاستی و کمبود در برقراری روابط و پیوندهای عاطفی است که می‌تواند منجر به تعارضات در زوجین شود و همچنین موجب وابستگی به اینترنت به‌عنوان یک مسکن گردد. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین صورت گرفت.</p> <p>روش کار: پژوهش حاضر مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود که به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۶ انجام شد. جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر شامل کلیه زوجین ساکن در منطقه ۱۶، شهر تهران بود. با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه‌ای شامل ۲۵۰ زوج بر اساس روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه تعارضات زناشویی (MCQ)، مقیاس احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی بزرگ‌سالان (SELSA-S) و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۸۸) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر صورت پذیرفت.</p> <p>یافته‌ها: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین احساس تنهایی باوابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین رابطه مستقیم معناداری ($p=0/01$) وجود دارد. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که احساس تنهایی، وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی را به صورت مستقیم پیش بینی می‌کند. همچنین احساس تنهایی پیش‌بینی معناداری از تعارض زناشویی با میانجی وابستگی به اینترنت ارائه می‌دهد.</p> <p>نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده احساس تنهایی یکی از عوامل قابل توجه در وابستگی به اینترنت و در نهایت تعارض زناشویی است که هنگام درمان تعارضات زناشویی و یا وابستگی به اینترنت زوجین باید مورد توجه قرار گیرد.</p>

مقدمه

احساس تنهایی زمانی به وجود می‌آید که تماس و رابطه فرد با دیگران کاذب باشد؛ به نحوی که تجربه عاطفی مشترکی برای این رابطه دوجانبه فرد با دیگران متصور نباشد و انسان در فرایند تماس با دیگران، فاقد یک ارتباط حقیقی و صمیمانه باشد [۱]. ویس^۳ دو نوع احساس تنهایی را تفکیک می‌کند؛ احساس تنهایی مبتنی بر انزوای اجتماعی و احساس تنهایی مبتنی بر انزوای احساسی. اولی احساس تنهایی را به علت کم بود ادغام و قرارگیری اجتماعی مربوط می‌داند و توضیح می‌دهد. نوع دوم احساس تنهایی یعنی انزوای احساسی دلالت دارد [۲]. از طرفی احساس تنهایی که براساس کاستی‌ها در برقراری پیوندهای عاطفی و اجتماعی تعریف می‌شود، می‌تواند زمینه‌ساز نارضایتی از زندگی [۳] و در نهایت تعارض زناشویی^۴ شود [۴].

یکی از مسایل مهم در روابط اجتماعی، احساس تنهایی است. همه افراد گاهگاهی تنهایی^۱ را تجربه می‌کنند، اما برخی از مردم با این احساس، روزها، سال‌ها و گاه تا پایان عمر زندگی می‌کنند. احساس تنهایی با تهی شدن عاطفی، عدم ابراز احساسات بین فردی و پسرفت روانشناختی همراه است به گونه‌ای که نیازهای مربوط به صمیمیت^۲ برآورده نشده‌اند و اگر هم تا حدودی برآورده شده باشند، اساساً به نحوی نارضایت بخش باقی می‌مانند. احساس تنهایی، گویای کاستی‌ها و کمبودهایی در برقراری پیوندهای عاطفی و اجتماعی است به بیان دیگر احساس تنهایی تجربه ذهنی و آزاردهنده است که در پیوندهای عاطفی و میان فردی است. ممکن است فردی در میان گروهی باشد اما پیوندهای اجتماعی و عاطفی خشنودکننده‌ای نداشته باشد و از احساس تنهایی شکایت کند.

- ۱- Loneliness
- ۲- Intimacy
- ۳- Weiss RS
- ۴- Marital Conflict

وابستگی اینترنت در زوجین وجود دارد؟ آیا رابطه معناداری بین احساس تنهایی و تعارض های زناشویی وجود دارد؟

روش کار

روش پژوهش با توجه هدف اصلی این پژوهش که بررسی رابطه احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین منطقه ۱۶ تهران بود از نظر شیوه جمع آوری اطلاعات از نوع توصیفی - همبستگی^۵ است که به صورت مقطعی^۶ در سال ۱۳۹۶ صورت گرفت. جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر شامل کلیه زوجین ساکن منطقه ۱۶، شهر تهران بودند. روش نمونه گیری در این مطالعه، چندمرحله ای بود. به این صورت که در مرحله اول از مناطق نواحی شش گانه منطقه ۱۶؛ ناحیه ۶ انتخاب و به سه محله بالا، پایین و مرکز تقسیم بندی شد و پرسشنامه ها در بین افراد توزیع شد. برای برآورد حجم نمونه ابتدا یک مطالعه مقدماتی روی ۳۰ نفر از افراد جامعه آماری انجام شد تا پراکندگی متغیرهای مورد مطالعه مشخص شود و سپس با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۵۰۰ نفر، تعیین شد. ملاک های ورود به پژوهش شامل تمایل هر دو زوج برای شرکت در پژوهش، سواد خواندن و نوشتن حداقل سوم راهنمایی و تکمیل دقیق پرسشنامه ها بودند و ملاک های خروج شامل برآورده نشدن ملاک های ورود بودند. جهت تجزیه و تحلیل داده ها علاوه بر استفاده از شاخص های آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف استاندارد، درصد و فراوانی، از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد. لازم به ذکر است که تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ورژن ۲۰ انجام شد. در این بررسی برای جمع آوری داده ها از ابزارهای ذیل استفاده شد:

۱- مقیاس احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی بزرگسالان^۷ (SELSA-S): فرم کوتاه شده این مقیاس یعنی مقیاس دی توماسو، برانن و بست، بر اساس نظریه ویس طراحی شده و احساس تنهایی را در سه زمینه رمانتیک، خانوادگی و اجتماعی مورد سنجش قرار می دهد. این مقیاس در مجموع شامل ۱۵ گویه و هر یک از ابعاد رمانتیک، خانواده و اجتماعی مشتمل بر ۵ گویه می باشد که هر گویه در یک طیف ۵ رتبه ای از کاملاً مخالفم (نمره ۱) تا کاملاً موافقم (نمره ۵)، تنظیم شده است. کسب نمره بالا در این مقیاس نشان دهنده احساس تنهایی بیشتر در هر یک از ابعاد می باشد. مؤلفان این مقیاس، ضرایب

تعارض زناشویی عبارت از تنازع بر سر تصاحب پایگاه و منابع قدرت است که در جهت حذف امتیاز دیگری و افزایش امتیازات خود بروز می کند [۵]. بروز تعارض زناشویی یکی از مقدمات جدایی و طلاق می باشد [۶]. فرایند تعارض زمانی به وجود می آید که یکی از طرفین رابطه احساس کند طرف مقابلش بعضی از مسائل مورد علاقه او را سرکوب می کند. بنابراین وجود تعارض زناشویی ناشی از واکنش نسبت به تفاوت های فردی است و گاهی اوقات، آن قدر شدت می یابد که احساس خشم، خشونت، کینه، نفرت، حسادت و... بروز می کند [۷]. مارکمن^۱ و همکاران یکی از عامل های تعارض را نبود گفتگو در بین زوجین می دانند [۸].

گاهی افراد برای چیره شدن بر احساس تنهایی و کاهش تعارض زناشویی به اینترنت و شبکه های مجازی رو می آورند؛ بین میزان استفاده از اینترنت و تنهایی و انزوا، رابطه ی معناداری وجود دارد [۹]. بنابراین افراد تنها برای کاهش تنهایی به اینترنت و فضای مجازی رومی آورند و در نتیجه در چرخه معیوب گرفتار می شوند و به تنهایی آن ها افزوده می شود [۱۰ و ۱۱].

اعتیاد اینترنتی^۲ اصطلاح وسیعی است که یک تنوع گسترده از مشکلات کنترل و تکانه را پوشش قرار می دهد و اعتیاد اینترنتی را به پنج نوع تقسیم می کند که عبارت اند از: ۱- اعتیاد سکس مجازی؛ ۲- اعتیاد رابطه ای مجازی؛ ۳- اعتیاد وسواس شبکه ای؛ ۴- اعتیاد کسب اطلاعات اضافی؛ ۵- اعتیاد کامپیوتری؛ که به طور کلی این اختلال را می توان به عنوان نوعی استفاده از اینترنت که بتواند مشکلات روان شناختی، اجتماعی، درسی و یا شغلی در زندگی فرد ایجاد کند، تعریف کرد [۵]. در پژوهش های گوناگونی نیز نتایج نشان داد که احساس تنهایی بر رضایت از زندگی زناشویی افراد و همچنین تعارض های زناشویی و اعتیاد به اینترنت آنها تاثیر داردمانند پژوهش پینگوارت^۳ که نتایج نشان داد احساس تنهایی در افراد متأهل ایجاد تعارض می کند [۳] و اسگرین^۴ و همکاران نیز در پژوهش دیگری نتیجه مشابهی بدست آوردند [۱۲]. از طرف زارعی و اورسلان [۱۰ و ۱۱] در دو پژوهش جداگانه دریافتند که خلق منفی و احساس تنهایی با وابستگی اینترنت رابطه مستقیم دارد.

احساس تنهایی را می توان یکی از عامل های مهم اختلال های عاطفی دانست که منجر به فاصله ی عاطفی زوجین و عدم رضایت زوجین از کیفیت رابطه خود با دیگری می شود و از طرف دیگر بعضی از افراد اینترنت را به عنوان گریز روان شناختی مورد استفاده قرار می دهند که این امر نیز منجر به تعارض در زوجینی که چنین احساسی دارند می شود حال با توجه به افزایش استفاده از اینترنت و تعارضات زناشویی زوجین در جامعه ایرانی و اهمیت یافتن علل زمینه ساز این تعارض ها این پرسش ها ایجاد می شود که آیا رابطه معناداری بین احساس تنهایی و

۱- Markman HJ

۲- Internet addiction

۳- Pinquart

۴- Segrin C

۵- Descriptive - Correlational

۶- Sectional

۷- Social Emotional Loneliness Scale for Adults Short- SELSA_S

بودند. همچنین ۱۳ درصد شرکت کنندگان بین دامنه سنی ۳۰-۲۰ سال، ۱۶/۶ درصد بین دامنه سنی ۴۰-۳۰ سال، ۱۸/۸ درصد شرکت کنندگان بین دامنه سنی ۵۰-۴۰ سال، ۲۹/۶ درصد بین دامنه سنی ۶۰-۵۰ سال سن قرار داشتند و در نهایت بیشتر مشارکت کنندگان (۳۳ درصد) شغل آزاد داشتند، ۲۷ درصد مشارکت کنندگان فرهنگی، ۱۹/۶ درصد مربی (مربی مهدهای کودک، مربی کارهای هنری، مربی های ورزشی و ...) و نهایتاً ۱۰/۴ درصد آن ها بازنشسته بودند.

نتایج توصیفی متغیرهای پژوهش نشان داد که مقادیر میانگین، نما و میانه تقریباً به هم نزدیک می باشند که این امر نشان دهنده نرمال بودن داده ها بود. هرچند که مقادیر کجی و کشیدگی با قرار گرفتن بین ۲- و ۲+ این مطلب را تأیید نمود. همچنین در آزمون کلموگروف-اسمیرنوف یک نمونه ای، مقدار سطح معناداری برای تمام متغیرها بزرگ تر از مقدار خطای ۰/۰۵ بود (سطح معناداری برای متغیر احساس تنهایی ۰/۴۱ نیازهای روانی ۰/۱۷، اعتماد به اینترنت ۰/۷۴، تعارض زناشویی ۰/۲۴ بود) و در نتیجه این متغیرها دارای توزیع نرمال بودند. برای تحلیل داده های به دست آمده، در این پژوهش از تحلیل همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد، که نتایج به شرح جدول ذیل گزارش شده است. (جدول ۱-۳)

جدول ۱- همبستگی بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی

تعارض زناشویی	وابستگی به اینترنت		
**۰/۵۲۵	**۰/۵۵۳	ضریب	احساس تنهایی
۰/۰۱	۰/۰۱	سطح معناداری	
۵۰۰	۵۰۰	تعداد	

همان گونه که بر اساس نتایج جدول فوق مشاهده می شود، در سطح ۰/۰۱ رابطه معناداری بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین وجود دارد. ضریب همبستگی بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت ۰/۵۵ و ضریب همبستگی بین احساس تنهایی و تعارض زناشویی ۰/۵۲ بود. همچنین بر اساس نتایج آزمون تحلیل همبستگی پیرسون مشاهده می شود بین متغیرهای احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین ارتباط مثبت و معناداری دارد.

از آنجایی که در این پژوهش دو متغیر وابسته و متغیر مستقل وجود داشت، از تحلیل مسیر^۳ جهت پیش بینی احساس تنهایی

آلفای کرونباخ این ابزار را بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش کرده اند. در ایران پایایی و روایی این مقیاس توسط جوکار و سلیمی بررسی شد. نتایج تحلیل عاملی مؤید وجود سه عامل در این مقیاس بود، همچنین روایی همگرا و افتراق مطلوبی برای این مقیاس به دست آمد، ضرایب آلفای کرونباخ نیز برای تنهایی رمانتیک، اجتماعی و خانوادگی به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۸۴، ۰/۸۷ گزارش شد [۱۳].

۲- پرسشنامه تعارضات زناشویی^۱ (MCQ): این پرسشنامه، یک ابزار ۴۲ سؤالی است. سؤال های این پرسشنامه و خرده مقیاس های آن با هدایت دکتر باقر ثنایی و بر اساس تجارب بالینی در ایران به منظور سنجیدن تعارضات زن و شوهر ساخته شده است. حداکثر نمره کل پرسشنامه ۲۱۰ و حداقل آن ۴۲ می باشد. گزینه های صورت لیکرت «همیشه، اکثراً، گاهی، به ندرت، هرگز» بیان می شوند. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۱ و برای هفت خرده مقیاس آن از ۰/۶۰ (کاهش رابطه جنسی) تا ۰/۸۱ (کاهش رابطه با خانواده همسر) متغیر بوده است. روایی آن برای پیش بینی بیمارهای روان تنی تأیید شده از جمله پیش بینی سردرد میگرن که معادل (p = ۰/۰۱ و p = ۰/۲۸) به دست آمد [۱۴].

۳- پرسشنامه اعتماد به اینترنت یانگ^۲ (۱۹۸۸): این پرسشنامه در سال ۱۹۸۸ توسط کیمبرلی یانگ ساخته شد و در زمینه سنجش اعتماد اینترنتی مورد استقبال بسیاری قرار گرفت. سؤالات این پرسشنامه بر اساس ملاک های DSM TR-IV برای اختلال قماربازی بیمارگون طراحی شده اند چرا که گمان می رود اختلال اعتماد به اینترنت شباهت زیادی با اختلال قماربازی بیمارگون دارد. این پرسشنامه دارای ۲۰ سؤال بوده و هدف آن سنجش میزان اعتماد به اینترنت در افراد مختلف می باشد. طیف پاسخ دهی آن به صورت لیکرت بوده و دارای پنج درجه می باشد. روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات قبلی با آلفای کرونباخ ۰/۹۰ گزارش شده است. نسخه فارسی این مقیاس در ایران نیز مورد استفاده قرار گرفته و پایایی آن را با آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و قاسم زاده با آلفای کرونباخ ۰/۸۸ تأیید کرده اند [۱۵].

۴- پرسشنامه جمعیت شناختی: این پرسشنامه محقق ساخته، مواردی چون سن، میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، جنسیت، شغل و میزان درآمد را مورد ارزیابی قرار داد.

یافته ها

نتایج توصیفی پژوهش حاکی از این است که در این پژوهش از ۵۰۰ نفر شرکت کننده ۵۰ درصد شرکت کنندگان مرد و ۵۰ درصد آن ها زن بودند؛ که ۳۶ درصد آن ها در مقطع زیردیپلم و ۲۴ درصد در مقطع لیسانس و ۲۴ درصد آن ها در مقطع فوق لیسانس و ۶ درصد در مقطع دکتری مشغول به تحصیل

۱- Marital Conflict Questionnaire - MCQ

۲- Internet Addiction Test (IAT) Young.

۳- Path analysis

همان گونه که در جدول ۲ آمده است، با توجه به شاخص های برازندگی به ویژه نسبت مجذور کای به درجه آزادی برابر ۲/۲۹۵ (کمتر از ۳)، شاخص نیکویی برازش (GFI)

از وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی استفاده شد که نتایج آن به شرح ذیل گزارش می شود.

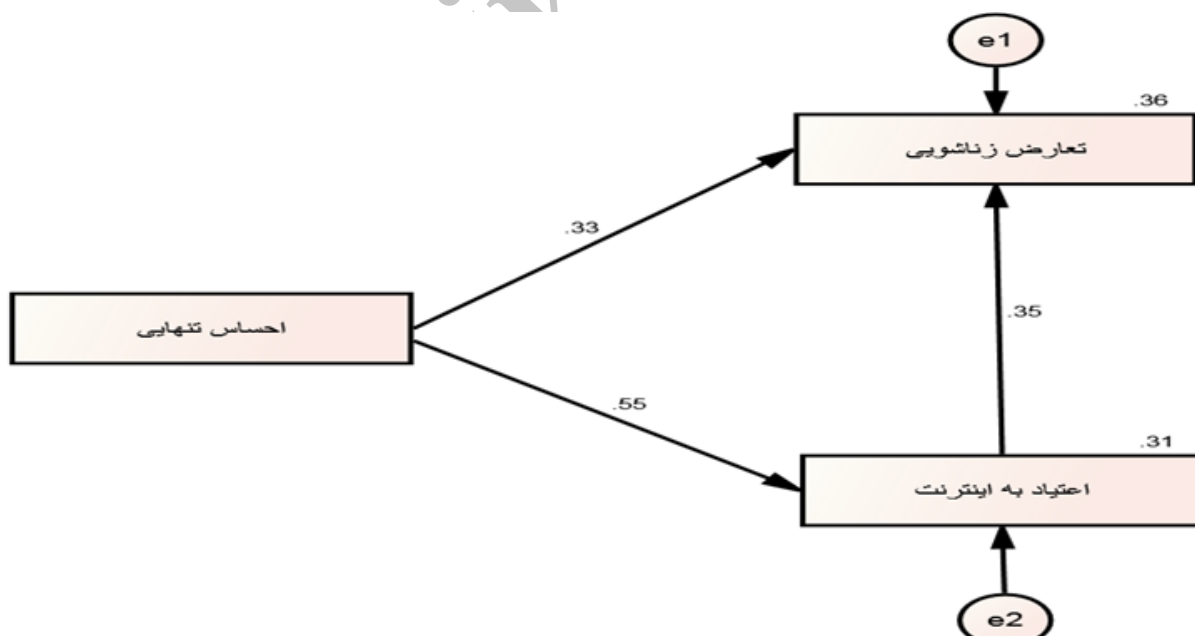
جدول ۲- شاخص های برازش مدل

نتیجه	مقدار	دامنه مورد قبول	شاخص
تائید	۹/۱۷۰	$P > 0.05$	شاخص مجذور خی (χ^2)
-	۴	-	درجه آزادی
تائید	۲/۲۹۵	کمتر از ۳	نسبت مجذور کای به درجه آزادی
تائید	۰/۰۴۷	$RMSEA < 0.05$	خطای ریشه مجذور میانگین تقریب ( )
تائید	۰/۹۸۲	$GFI > 0.9$	شاخص نیکویی برازش (GFI)
تائید	۰/۹۸۳	$NFI > 0.9$	شاخص برازش نرمال شده (NFI)
تائید	۰/۹۹۰	$CFI > 0.9$	شاخص برازش مقایسه ای (CFI)
تائید	۰/۹۹۱	$IFI > 0.9$	شاخص برازش اعتباری (IFI)

در شکل ۱، ضرایب استاندارد اثرات مستقیم پیش بینی احساس تنهایی از تعارض زناشویی و اعتیاد به اینترنت و همچنین اثر غیرمستقیم احساس تنهایی بر تعارض زناشویی با میانجی اعتیاد به اینترنت آمده است.

برابر ۰/۹۸۲، شاخص برازندگی نرمال شده (NFI) برابر با ۰/۹۸۳، شاخص برازندگی اعتباری (IFI) برابر ۰/۹۹۱، شاخص برازندگی مقایسه ای (CFI) برابر ۰/۹۹۰، ریشه خطای تقریب میانگین مجذورات (RMSEA) برابر ۰/۰۴۷ است که نشان می دهد مدل پیشنهادی از برازندگی مناسبی برخوردار است.

شکل ۱- مدل نهایی اثرات مستقیم

وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی را به صورت مستقیم پیش بینی می کند. بر اساس نتایج جدول ۳ همچنین می تواند گفت که احساس تنهایی پیش بینی معناداری از تعارض زناشویی با میانجی وابستگی به اینترنت ارائه می دهد.

در جدول ۳ اثرات مستقیم احساس تنهایی بر وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی و همچنین وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی آمده است. نتایج نشان می دهند این اثرات در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند به عبارت دیگر احساس تنهایی

جدول ۳- مقادیر اثرات مستقیم (وزن‌های رگرسیون)

P	C.R.	S.E.	تخمین استاندارد	تخمین	متغیر		
***	۱۴/۸۵۲	۰/۰۴۳	۰/۵۲	۰/۶۴۳	وابستگی به اینترنت	<---	احساس تنهایی
***	۸/۱۲۵	۰/۰۵۰	۰/۵۵	۰/۴۰۹	تعارض زناشویی	<---	احساس تنهایی
***	۷/۷۰۷	۰/۰۵۸	۰/۳۵	۰/۴۴۹	تعارض زناشویی	<---	وابستگی به

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه، نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل همبستگی پیرسون نشان دادند که رابطه مستقیم معناداری بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی وجود دارد. همچنین نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان دادند که احساس تنهایی، وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی را هم به‌صورت مستقیم پیش‌بینی می‌کند و احساس تنهایی، پیش‌بینی معناداری از تعارض زناشویی با میانجی وابستگی به اینترنت ارائه می‌دهد. نتایج این پژوهش با پژوهش‌هایی که نشان می‌دهند بین میزان استفاده از اینترنت و تنهایی و انزوا، رابطه‌ی معنادار وجود دارد [۵، ۹، ۱۸ و ۱۹] همسو است. همچنین با که نشان می‌دهند احساس تنهایی با تعارض زناشویی و همچنین رضایت زناشویی و روابط بین زوجین رابطه دارد، همخوان است [۱۶، ۱۷، ۱۲].

افرادی که احساس تنهایی دارند، دارای رضایت و شادمانی اندک هستند. همچنین بر اساس نظریه‌های شناختی می‌توان استدلال کرد که احساس تنهایی مداوم منجر به احساس بی‌کفایتی می‌گردد به طوری که فرد دارای احساس تنهایی از سبک سرزنش خود استفاده می‌کند که این امر فرد تنها را به دامنه‌ای از احساسات منفی از جمله افسردگی سوق می‌دهد. به‌منظور تبیین نتایج پژوهش این تحقیق می‌توان از مدل نظریه ویس [۱۸] کمک گرفت. بر اساس این مدل، تنهایی ناشی از انزوای اجتماعی یا فقدان حمایت اجتماعی، آمادگی فرد را برای ابتلا به اعتیاد به اینترنت ایجاد می‌کند، یعنی افراد برای تنهایی خود به اینترنت رو می‌آورند؛ به‌عبارت‌دیگر اینترنت ممکن است جایگزینی را برای زندگی بدون نشاط افراد تنها فراهم کند تا زندگی دیگری برای خود بسازند. همین‌طور ممکن است که تنهایی در نتیجه اعتیاد به اینترنت روی دهد، یعنی کسانی که به اینترنت معتاد می‌شوند پیامدهای منفی حاصل از آن مانند تنهایی را تجربه کنند. همچنین ممکن است چرخه‌ای معیوب و رابطه‌ای دوسویه در کار باشد، یعنی افراد تنها، برای کاهش تنهایی خود به اینترنت روی بیاورند و در نتیجه

به‌تنهایی آن‌ها افزوده شود.

از طرف دیگر بر اساس مدل ویس [۱۸] زمانی که زوجین یا یک زوج احساس تنهایی از نوع اول داشته باشد فرد به سمت تعامل به همسر خود حرکت نمی‌کند و تمام مسیرهای تعامل را نیز مسدود می‌کند در نهایت رابطه این زوجین به تعارض کشیده می‌شود. اگر یکی از زوجین یا هر دو احساس تنهایی از نوع دوم داشته باشد حال با توجه به اینکه در نوع دوم احساس تنهایی افراد از بروز احساسات و هیجانات خود طفره می‌روند و احساس می‌کنند که نمی‌توانند هیجانات خود را با دیگری در میان بگذارند و یا دیگری یا آن را درک نمی‌کند این امر به خودی خود باعث جدای زوجین از یکدیگر و تعارض زناشویی می‌شود. حال اگر همان‌طور که گفته شد افراد برای غلبه بر احساس تنهایی خود به فضای مجازی و به‌طور کل اینترنت پناه ببرند از این رو این افراد با نداشتن رابطه زناشویی مناسب به خاطر وابستگی به اینترنت، تعارض زناشویی را تشدید می‌کنند. محدودیت‌های پژوهش حاضر شامل مواردی از این دست بود: تعداد زیاد سوالات پرسشنامه که خود می‌تواند به عنوان یکی از عوامل تاثیرگذار بر کاهش دقت پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان مطرح باشد. همچنین جامعه پژوهش مختص به شهر تهران بود که باعث محدودیت در تعمیم نتایج به سایر شهرهای ایران می‌شود. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از این بررسی به روانپزشکان، روانشناسان، مشاوران و تمام کسانی که در حوزه سلامت روان کار می‌کنند، پیشنهاد می‌شود که در هنگام مواجهه با زوجینی که دچار تعارض زناشویی و وابستگی به اینترنت هستند، شاخص احساس تنهایی آن‌ها را نیز در درمان مدنظر قرار دهند؛ زیرا احتمال اینکه تعارض زناشویی و در نهایت وابستگی به اینترنت ناشی از احساس تنهایی در هر یک زوجین یا هر دو باشد، وجود دارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله مراتب قدردانی و سپاسگزاری خودشان را از زوج‌های مشارکت‌کننده در این پژوهش اعلام می‌دارند.

References

- 1-Vanhalst J, Goossens L, Luyckx K, Scholte RH, Engels RC. The development of loneliness from mid- to late adolescence: trajectory classes, personality traits, and psychosocial functioning. *JAdolesc.*2013; 36(6): 1305-12.
- 2-Mohammad Mojed D. Loneliness and totalitarianism. Tehran: Enlighteners and Women's Studies, 2008. [Persian].
- 3-Bugay A. Loneliness and life satisfaction of Turkish university students. In *Education in a Changing Environment Conference Proceedings 2007* (pp. 371-376).
- 4-Pinquart M. Loneliness in married, widowed, divorced, and never-married older adults. *Journal of Social and personal relationships.* 2003; 20(1):31-53.
- 5-Young KS, Rogers RC. The relationship between depression and Internet addiction. *CyberPsychology & Behavior.* 1998; 1(1):25-8.
- 6-Whisman, MA, Uebelacker, LA and Weinstock, LM. Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology.* 2004; 72(5): 830-38.
- 7-Birditt KS, Brown E, Orbuch TL and McIlvane JM. Marital Conflict Behaviors and Implications for Divorce over 16 Years. *Journal of Marriage Fam.* 2010; 72(5): 1188-1204.
- 8-Markman, HJ, Renick MJ, Floyd FJ, Stanley SM & Clements M. Preventing marital distress through communication and conflict management training. *Journal of Counseling and Clinical Psychology.* 1993; 61(1):70-77.
- 9-Moody EJ. Internet use and relationship to loneliness. *Journal - Cyber Psychology & Behavior.*2004; 4(3): 393-401
- 10-Zarei, P and Roshani, K. Comparison of Cultural Intelligence, Emotional Intelligence, Individual and Social Adjustment of Female and Male Students of Ahvaz Islamic Azad University. *Journal of Women and Culture.*2016; 3(12): 49-63. [Persian]
- 11-Orsal O, Orsal O, Unsal A, Ozalp SS. Evaluation of internet addiction and depression among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* 2013; 82:445-54.
- 12-Segrin C, Powell HL, Givertz M, & Brackin A. Symptoms of depression, relational quality, and loneliness in dating relationships. *Personal Relationships.* 2003; 10(1): 25-36.
- 13-Jowkar B, Salimi A. Psychometric properties of the short form of the social and emotional loneliness scale for adults (SELSA-S). *Journal of Behavioral Sciences.* 2011; 5(4): 7-18. [Persian]
- 14-Ghamari Mohammad, Comparison of the effectiveness of psychological, educational and counseling strategies based on solving the problem in reducing marital conflicts in both working groups. Doctoral Thesis. Islamic Azad University of Science and Research Branch. 2007. [Persian].
- 15-Ghasemzadeh L, Shahraray M, Moradi AR. The study of degree of prevalence to internet addiction and its relation with loneliness and self-esteem in high schools students of Tehran. *Journal of Education.* 2007; 23 (1): 41-68. [Persian]
- 16-Ditzen B, Hahlweg K, Fehm-Wolfsdorf G, Baucom D. Assisting couples to develop healthy relationships: Effects of couples relationship education on cortisol. *Psychoneuroendocrinology.* 2011; 36(5):597-607.
- 17-Halat MI, Hovardaoğlu S. The relations between the attachment styles, causality and responsibility attributions and loneliness of the married couples in the context of the investment model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* 2010 Jan 1;5:2332-7.
- 18-Morahan-Martin J. Schumacher P. Loneliness and social uses of the internet. *Computers in Human Behavior.* 2003; 19(6): 659-71.
- 19-Zarbakhsh-Bahri MR, Rashedi V, Khademi MJ. Loneliness and Internet addiction in students. *Management of Health Promotion,* 2011; 2(1): 33-9. [Persian].

The determination of the relationship between loneliness and internet dependence and marital conflict married couples

Bardoudeh. S (MSc), Rahnejat. AM (PhD)*, Rabiei. M (PhD), kianimoghadam. AS (PhD candidate)

Abstract

Introduction: The loneliness is explanatory deficiency in establishment relations and bond emotional that can conflict married couples and also effects on internet dependence as a sedative. Therefore this research done the relations ship between loneliness of internet dependence and marital conflict married couples

Methods: The study population consisted of all couples living in 6th district of 16region in Tehran. Using Cochran formula, a sample size of 250 couples was selected. The design of this research was descriptive co relational. To collect data was used from the Marital Conflict Questionnaire (MCQ), the social and emotional loneliness Scale for adults (SELSA-S), and the Kimberley Young's Internet Addiction Questionnaire (1988). Data analysis was done using Pearson correlation coefficient and path analysis.

Results: and marital conflict in couples The results of the study showed that there is a relationship between loneliness with internet addiction The results of path analysis show that, the loneliness that predict directly internet dependence and marital conflict. Also the loneliness, present Meaningful prediction of marital conflict to mediation internet addiction.

Conclusion: Due to the result loneliness is one of the significant facts in internet dependence and conflict married that should be pay attention during the treatment off conflict married couples and interne dependence.

Keywords: loneliness. Internet addiction. Marital conflict.

---

*Corresponding Author: Department of Clinical Psychology, Faculty of Medicine, AJA University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Email: arahnedjat@yahoo.com

Archive of SID